

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-II.431.1.21.2019.MS

**Pan
Jarosław Gnioska
Dyrektor
Centrum Alzheimerera
Domu Pomocy Społecznej
Al. Wilanowska 257
02-730 Warszawa**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm), zwanej dalej ustawą oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543, z późn. zm.) inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 13-15 i 17-21 maja 2019 roku kontrolę kompleksową w Domu Pomocy Społecznej w Centrum Alzheimerera, przy al. Wilanowskiej 257 w Warszawie, zwanym dalej Domem/ DPS/placówką.

Przedmiotem kontroli była jakość usług świadczonych przez dom pomocy społecznej, zgodność zatrudnienia pracowników domu pomocy społecznej z wymaganymi kwalifikacjami, przestrzeganie praw mieszkańców. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2018 r. do dnia kontroli. W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez zastępcę dyrektora bez zastrzeżeń w dniu 12 lipca 2019 roku, przekazuję Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Decyzją Wojewody Mazowieckiego nr 22/2010 z 20 października 2010 r. podmiot prowadzący otrzymał zezwolenie na prowadzenie Domu, przy ul. Nowoursynowskiej 216 na czas nieokreślony. Dom wpisany został do Rejestru domów pomocy społecznej województwa mazowieckiego pod poz. 86. W związku z utworzeniem jednostki budżetowej m. st. Warszawy – Centrum Alzheimerera, Dom został włączony do struktury Centrum Alzheimerera i stał się jedną z jego wewnętrznych komórek organizacyjnych (Uchwała Nr XIII/222/2011 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie połączenia Domu Pomocy Społecznej w Warszawie i Centrum Alzheimerera w Warszawie, utworzenia ośrodka wsparcia oraz zmieniająca uchwałę w sprawie utworzenia Centrum Alzheimerera i Uchwała w sprawie nadania statutów domom pomocy społecznej prowadzonym przez m.st. Warszawę). Decyzja Nr 22/2010 została zmieniona Decyzją Wojewody Mazowieckiego z dnia 12 lipca 2012 r. Nr 1315/2012, w ten sposób, że organ prowadzący uzyskał zezwolenie na prowadzenie Centrum Alzheimerera – Domu Pomocy Społecznej w Warszawie, przy al. Wilanowskiej 257 na czas nieokreślony.

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym w strukturze Centrum Alzheimerera funkcjonują jednostki organizacyjne: Dom Pomocy Społecznej (120 miejsc) i Dzienny Dom Pomocy (50 miejsc). Za prawidłowe ich funkcjonowanie oraz organizację pracy i realizację zadań merytorycznych odpowiada zastępca dyrektora Centrum Alzheimerera.

Centrum Alzheimerera mieści się w warszawskiej dzielnicy Mokotów na działce pomiędzy al. Wilanowską a ulicą Nowoursynowską, na jej terenie rozmieszczone są cztery wolnostojące budynki o łącznej powierzchni 13 000 m². Teren wokół Centrum jest uporządkowany, wyłożony kostką, posiada bogatą szatę roślinną i zagospodarowaną część rekreacyjną. Dom Pomocy Społecznej tworzą pomieszczenia usytuowane na parterze wielofunkcyjnego trzykondygnacyjnego budynku Centrum Alzheimerera przy al. Wilanowskiej oddanego do użytku w 2010 r. - 90 miejsc i zmodernizowany dwukondygnacyjny budynek, przy ul. Nowoursynowskiej, zwany „Domem na Skarpie”, zasiedlony w całości w 2014 roku (w budynku tym od 1974 r. znajduje się dom pomocy społecznej) - 30 miejsc. Oba budynki połączone są łącznikiem. W wewnętrznej zabudowie nowej części Domu znajduje się patio z małymi ogródkami przy pokojach mieszkalnych, do których można wyjść z części pokoi (bariery - wysokie ościeżnice drzwi balkonowych oraz nieutwardzona powierzchnia (kamyczki ogrodowe) nie pozwalają na swobodne korzystanie z nich osobom z ograniczeniami ruchowymi i psychicznymi). „Dom Na Skarpie” otoczony jest ogrodem, na terenie którego znajdują się miejsca do odpoczynku dla mieszkańców. W Centrum Alzheimerera funkcjonuje m.in. Stołeczne Centrum Opiekuńczo-Lecznicze, Specjalistyczny Punkt Konsultacyjny dla osób z Chorobą Alzheimerera i ich rodzin. Budynek wyposażony jest w urządzenia wspomagające osoby niepełnosprawne – podjazd, poręcze wzdłuż korytarzy oraz windy osobowe. W Domu zamontowany jest system alarmowo-przeciwpożarowy. W dniu kontroli Dom nie posiadał systemu przyzywowo-alarmowego. Z raportu audytu systemu przywoławczego (z 2018 r.) wynika, że dokonano „nieodpowiedniego doboru systemu dla wyjątkowego charakteru placówki opiekuńczej jaką jest Centrum Alzheimerera, gdzie z racji specyfiki choroby pensjonariuszy oraz różnego jej stopnia zaawansowania u poszczególnych pensjonariuszy powinno się przyjąć zastosowanie rozwiązania niestandardowego systemu przywoławczego”. Lekarz psychiatra dla 102 mieszkańców wydał zaświadczenia, że stan zdrowia – głównie brak świadomości – całkowicie uniemożliwia korzystanie z systemu. Zmodernizowanie systemu przyzywowego w Domu będzie możliwe do końca 2020 roku połączone z realizacją projektu „Budowa i wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia usług opiekuńczych opartego na narzędziach TIK na terenie Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (E-Opieka).” W celu zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców wprowadzone zostały dyżury pracowników w poszczególnych modułach Domu w ciągu dnia, w porze nocnej mają miejsce częstsze wizyty opiekunów w pokojach mieszkalnych.

Dom dysponuje pokojami jedno-, dwu-, i trzyosobowymi. W każdym pokoju mieszkalnym znajduje się łazienka (prysznic, WC i umywalka). Pod względem powierzchni, liczby zamieszkujących osób oraz wyposażenia pokoje mieszkalne odpowiadały standardowi określone w § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734), zwanego dalej rozporządzeniem. Pokoje wyposażone były w niezbędne meble i sprzęty. Pomieszczenia sanitarne spełniały wymagania określone § 6 ust. 1 pkt. 4a i b powyższego rozporządzenia. W budynku wydzielono pomieszczenia ogólnego przeznaczenia, o których mowa w przepisach rozporządzenia. W trakcie kontroli stwierdzono, że pomieszczenia mieszkalne oraz łazienki były czyste. Niektóre pokoje wymagały bieżącego odnowienia. W latach 2018-2019 do dnia kontroli Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Warszawie przeprowadziła dwie kontrole - stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny. Państwowy Inspektor Sanitarny m. st. Warszawy zawiadomił Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego dla m.st. Warszawy o tym fakcie.

Według stanu na dzień kontroli w Domu, przebywało 120 mieszkańców, w tym 71 kobiet i 49 mężczyzn. Siedemnaście osób skierowanych było do Domu na podstawie przepisów obowiązujących do końca 2003 r., natomiast 103 – przyjęto na podstawie zasad określonych

w ustawie. W okresie objętym kontrolą zmarło 22 mieszkańców, 4 osoby opuściły placówkę. Dwadzieścia osób oczekiwało na przyjęcie do Domu. Zgodnie z § 11 rozporządzenia Dom ustalał aktualną sytuację osoby przed zamieszkaniem.

W Domu przebywało 29 osób ubezwłasnowolnionych całkowicie. Opiekunami prawnymi 4 mieszkańców byli pracownicy Domu. Poinformowano zastępcę dyrektora, że w przypadku mieszkańców ubezwłasnowolnionych całkowicie (nawet jeśli zmiana statusu prawnego nastąpiła w trakcie pobytu) wyznaczony opiekun prawny powinien uzyskać od sądu opiekuńczego zgodę na pobyt swojego podopiecznego w domu pomocy społecznej. Zgodnie z art. 156 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego opiekun prawny powinien uzyskiwać zezwolenie sądu opiekuńczego we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku małoletniego (art. 175 - do opieki nad ubezwłasnowolnionym całkowicie stosuje się odpowiednio przepisy o opiece nad małoletnim).

W okresie objętym kontrolą Dom zapewniał usługi opiekuńcze polegające na udzielaniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnacji i w załatwianiu spraw osobistych. Usługi opiekuńcze świadczone były przez opiekunki i pokojowe. Z informacji uzyskanej w czasie kontroli wynika, że z uwagi na stan zdrowia mieszkańców oraz znaczny stopień ich niesamodzielności liczba pracowników jest niewystarczająca. W okresie urlopowym lub chorobowym Dom wspomagał pracownicy firmy Medicover Senior w zakresie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych.

Mieszkańcy Domu posiadali wymaganą odzież, bieliznę, obuwie (dostosowane do pory roku) oraz środki czystości i środki higieny osobistej. Pościel i ręczniki zmieniane były według potrzeb, ale nie rzadziej niż jest to określone w § 6 ust. 1 pkt 8 lit. b, c rozporządzenia. Brudna pościel i ręczniki, odzież i bielizna mieszkańców prane były w pralni na terenie Domu. Za sprzątanie w pokojach mieszkalnych, łazienkach, korytarzach odpowiadają pokojowe zatrudnione w 8 godzinnym systemie czasu pracy z wyjątkiem sobót i dni wolnych, w dni wolne - pokojowe dyżurujące. Sprzątanie odbywało się codziennie. W zakresie wyżywienia i organizacji posiłków Dom zapewniał swoim mieszkańcom trzy posiłki dziennie oraz posiłki dodatkowe dla osób tego wymagających. Za podanie i porcjowanie posiłków odpowiadali pracownicy zatrudnieni na stanowisku pomocy kuchennej (tzw. kuchenkowa) pracujący w systemie 12 godzinnym 7 dni w tygodniu. Na zlecenie lekarza przygotowywano posiłki dietetyczne. Stawka żywieniowa za okres trzech miesięcy wynosiła: 10,60zł.

W Domu zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych w wymiarze 2,25 etatu, co jest zgodne z § 6 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia. Świadczyli mieszkańcom pomoc w załatwianiu spraw osobistych i urzędowych, w tym uzyskania świadczeń wynikających z przepisów ustawy oraz utrzymywanie kontaktu z rodzinami lub prawnymi przedstawicielami. Dom ustalał opłatę za okres nieobecności w Domu, o której mowa w art. 63 ust. 1 ustawy. Pracownicy socjalni przechowywali zdeponowane dowody osobiste mieszkańców (93 osób) zgodnie z ich pisemną prośbą. Dla każdego mieszkańca prowadzono akta osobowe, w których zgromadzone zostały niezbędne oświadczenia i upoważnienia. W toku kontroli poruszona została kwestia pobierania podpisów na oświadczeniach i dokumentach od mieszkańców, których zdolność do świadomego podejmowania decyzji jest znacznie ograniczona. Ze względu na ochronę interesów mieszkańca, który nie jest w stanie zarządzać swoimi sprawami niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do uregulowania tych kwestii sądownie.

W okresie objętym kontrolą Dom świadczył mieszkańcom pomoc w gospodarowaniu środkami pieniężnymi (w tym w dokonywaniu zakupów) oraz przechowywaniu przedmiotów wartościowych w depozycie zgodnie ze złożonymi dyspozycjami. Środki pieniężne mieszkańców przechowywane były na rachunku bankowym, na indywidualnych subkontach mieszkańców dokonywane były operacje finansowe oraz doliczane odsetki. Centrum Alzheimerera dysponuje kasą. Dom pomagał mieszkańcom w zakupach, zgodnie ze zgłoszonymi przez niego potrzebami. W dniu kontroli w Domu jedna osoba posiadała depozyt rzeczowy. Po zmarłych mieszkańcach pozostało

20 niepodjętych depozytów pieniężnych. W dniu kontroli nie były prowadzone postępowania w sprawie likwidacji niepodjętych depozytów.

Dom umożliwiła przebywającym w nim mieszkańcom korzystanie ze świadczeń zdrowotnych, przysługujących na podstawie odrębnych przepisów, zgodnie z art. 58 ww. ustawy. Podstawową opiekę zdrowotną dla mieszkańców zapewnia Stołeczne Centrum Opiekuńczo-Lecznicze Geriatryczne Centrum Medyczne POZ w Warszawie mieszczące się w Centrum Alzheimerera. Opiekę psychiatryczną świadczył lekarz zatrudniony przez Dom w ramach umowy zlecenia. Lekarz psychiatra, zgodnie z art. 38 ust. 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878, z 2019 r. poz. 730), wystawiał indywidualne zaświadczenia dla mieszkańców ubezwłasnowolnionych potwierdzające zasadność ich pobytu w domu pomocy społecznej. Opieka pielęgniarska zapewniona była całodobowo. Dom pomagał mieszkańcom w dysponowaniu lekami własnymi. Leki (w tym psychotropowe i neuroleptyki) przechowywane były prawidłowo - zabezpieczone przed dostępem osób nieuprawnionych. Dom prowadzi kartę przychodu i rozchodu produktu leczniczego. Dom pokrywał opłaty ryczałtowe do wysokości limitu ceny, przewidzianej w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o których mowa w art. 58 pkt 3 ustawy.

Dom zapewniał mieszkańcom możliwość korzystania z rehabilitacji leczniczej świadczonej na podstawie zlecenia lekarza oraz podnoszenie sprawności fizycznej mieszkańców i aktywizację ruchową. Dział Fizjoterapii Stołecznego Centrum Opiekuńczo-Leczniczego w Warszawie prowadził dla mieszkańców DPS rehabilitację leczniczą – fizjoterapię laboratoryjną w ramach umowy z NFZ. W DPS działania terapeutyczne i kulturalno-oświatowe realizowane były w formie zajęć indywidualnych i grupowych prowadzone one były przez psychologa, terapeutów, instruktorów terapii zajęciowej.

W Domu został powołany zespół terapeutyczno-opiekuńczy, który spotykał się raz w miesiącu w celu omówienia spraw dotyczących realizacji celów opieki wg indywidualnego planu wsparcia mieszkańca lub jego modyfikacji. W pracach zespołu nie brali udziału wszyscy opiekunowie i pokojowe, jedynie opiekunowie będący koordynatorami modułów, którzy posiadali niezbędną wiedzę na temat indywidualnych potrzeb i przyzwyczajzeń mieszkańców. W czasie kontroli poinformowano zastępcę dyrektora, że praktyka taka może zostać uwzględniona, jednakże wymaga wprowadzenia zmian w Zarządzeniu w sprawie utworzenia Zespołu Terapeutyczno-Opiekuńczego mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej Centrum Alzheimerera w Warszawie poprzez dopisanie do składu zespołu stanowiska pokojowego/pokojowej i opiekuna (osoby, które zajmują się bezpośrednio wspieraniem mieszkańca) zgodnie z przepisami rozporządzenia oraz wskazanie osób biorących czynny udział w pracach zespołu.

W okresie objętym kontrolą w Domu przestrzegane były terminy sporządzania indywidualnych planów wsparcia mieszkańca, zgodnie z przepisami rozporządzenia. W indywidualnych planach wsparcia brakowało podpisów mieszkańców, potwierdzających ich zapoznanie się z dokumentem. Z kontroli wynika, że większość mieszkańców ze względu na stan zdrowia nie jest w stanie uczestniczyć w omawianiu planu, a także w jego modyfikacji. Pracownika pierwszego kontaktu (PPK) wskazali wyłącznie mieszkańcy świadomi. Dla pozostałych mieszkańców zadania PPK wykonywali koordynatorzy modułów. W trakcie kontroli inspektorzy przekazali uwagę, że zgodnie z przepisami każdy mieszkaniec powinien mieć wyznaczonego PPK.

Mieszkańcy Domu, z którymi rozmawiano byli pogodni, otwarci. Pozostali mieszkańcy z uwagi na stan zdrowia nie byli w stanie nawiązać świadomego kontaktu. W trakcie kontroli nie zgłoszono inspektorom uwag dot. świadczonych przez Dom usług bytowych i opiekuńczych oraz organizacji czasu wolnego. W domu realizowane było prawo do kontaktu z osobami bliskimi. Godziny odwiedzin wyznaczono 7.00-21.00. Mieszkańcy w większości nie mogli opuszczać Domu bez asysty z uwagi na stan zdrowia (potwierdzone zaświadczeniami lekarskimi). Na terenie Domu drzwi były

zamykane, a mieszkańcy pilnowani. Nieliczni samodzielni mieszkańcy byli obowiązani zgłaszać każde wyjście pielęgniarki. Mieszkańcy „Domu na Skarpie” czas wolny spędzali w ogrodzie z opiekunami. Mieszkańcy pozostałej części Domu nie wychodzili na spacer bez opieki. Mieszkańcy nie korzystali także z wewnętrznego patia, jak również z innych części dużego obiektu Centrum.

W okresie objętym kontrolą w Domu nie był stosowany przymus bezpośredni. Zapisy dotyczące możliwości jego zastosowania w określonych sytuacjach (ustawowych) zawarte były w Regulaminie Pobytu. W Domu obowiązują „Zasady postępowania z mieszkańcem agresywnym” wprowadzone Zarządzeniem Dyrektora Centrum Alzheimera. Ustalono, że z uwagi na stan zdrowia mieszkańcy bywają pobudzeni i agresywni (agresja słowna, w tym krzyki i fizyczna). Pracownicy starali się wyciszyć mieszkańca, zając jego uwagę czymś innym, zdarzało się, że wzywane było pogotowie.

W holu Centrum Alzheimera znajduje się skrzynka na skargi, wnioski i uwagi oraz wywieszony jest Regulamin korzystania z niej, który zawiera m.in. zasady rozpatrywania skarg i tryb odwoławczy, jak również skrzynka na „ankietę satysfakcji gości i rodzin z funkcjonowania i organizacji DPS CA”. Dyrektor Centrum Alzheimera przyjmuje mieszkańców i rodziny w wyznaczone dni, zastępca dyrektora przyjmuje mieszkańców codziennie. W Domu nie działa Rada Mieszkańców.

W Domu Pomocy Społecznej Centrum Alzheimera w Warszawie według przedstawionego wykazu pracowników Domu (stan na 13 maja 2019 r.) łącznie zatrudnionych było 109 pracowników na 102,25 etatu. W grupie pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego faktycznie pracę z mieszkańcem realizowało 89 osób na 69 etatu. Wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego na dzień kontroli w Domu wynosił 0,57 i był zgodny ze wskaźnikiem określonym w § 6 ust. 2 pkt 3 lit. b) rozporządzenia.

Pracownicy Domu posiadali kwalifikacje, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936) oraz w art. 116 ustawy w przypadku pracownika socjalnego, z wyjątkiem pracownika zatrudnionego na stanowisku starszego instruktora terapii zajęciowej. W trakcie kontroli wydano ustne zalecenie dot. zapewnienia zgodności ww. stanowiska z kwalifikacjami. Pracownicy zespołu terapeutyczno-opiekuńczego Domu uczestniczyli w latach 2018-2019 (do dnia kontroli) w szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych. Na podstawie zarządzenia dyrektora Centrum Alzheimera realizowany jest standard dot. superwizji jako stałego wsparcia dla personelu pielęgnacyjno-opiekuńczego i socjalno-terapeutycznego oraz standard dot. wymiany wiedzy i doświadczenia jako stałego elementu wsparcia personelu Domu w formie szkoleń i warsztatów. W trakcie kontroli wskazano zastępcy dyrektora na konieczność zaplanowania i zrealizowania szkoleń z zakresu przestrzegania praw mieszkańca Domu, również przy okazji wprowadzania nowego Regulaminu Pobytu.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pana Dyrektora o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Wyposażyć Dom Pomocy Społecznej w system przyzywowo-alarmowy zgodnie z § 6 ust 1 pkt 1 litera c rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734).
2. Podjąć działania mające na celu sądowe uregulowanie sytuacji prawnej mieszkańców, których zdolność do świadomego podejmowania decyzji jest znacznie ograniczona.
3. Uzpełnić akta osobowe mieszkańców ubezwłasnowolnionych o zgodę sądu opiekuńczego wydaną dla opiekuna prawnego na pobyt podopiecznego w domu pomocy społecznej.
4. Zapewnić każdemu mieszkańcowi Domu pracownika pierwszego kontaktu.

5. Zorganizować pracę Domu w taki sposób, aby umożliwić mieszkańcom wychodzenie na spacer na świeżym powietrzu.
6. Zmienić Regulamin Pobytu Mieszkańców Domu. Zaplanować i zrealizować szkolenia z zakresu przestrzegania praw mieszkańca domu, również przy okazji wprowadzenia nowego regulaminu.
7. Podjąć działania mające na celu dokonanie likwidacji niepodjętych depozytów po zmarłych mieszkańcach Domu, zgodnie obowiązującymi przepisami.

Kontrolowana jednostka w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia obowiązana jest do powiadomienia Wojewody Mazowieckiego o realizacji zaleceń, uwag, wniosków na adres: Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej, pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.), kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń Wojewoda Mazowiecki ustosunkowuje się do nich w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

***Kinga Jura
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej***

Do wiadomości:

1. Pan Rafał Trzaskowski
Prezydent m. st. Warszawy
2. aa